

Internacional

EX-SECRETARI GENERAL DE L'ONU I CANDIDAT A PRESIDENT D'ÀUSTRIA

Kurt Waldheim, nazi

El candidat del Partit Popular, democristià, d'Àustria a les eleccions presidencials no és un home qualsevol. Es tracta de Kurt Waldheim. La campanya electoral —animada per les revelacions sobre el seu passat— tampoc no ha estat una campanya qualsevol.

M. Aloi

Diumenge passat, a Àustria tenia lloc la primera volta de les eleccions presidencials. Un dels dos candidats principals ha estat blanc d'una intensíssima campanya pel seu passat nazi. No era, però, un candidat qualsevol. Es tracta de Kurt Waldheim, l'home que l'any 1972 va ser elegit secretari general de les Nacions Unides i que durant dècades ha estat l'emblema de la política neutralista del seu país. Un home que aconseguí el prestigi de ser un polític honrat i que ara s'ha vist atacat des de tots els racons amb una acusació: haver mentit amagant el seu passat nazi.

Tot començà a principi de març amb un article del setmanari vienès *Profil*, replegat per *The New York Times*. Segons l'article, Waldheim —«l'home en el qual el món confia» segons els lemes electorals del seu partit— hauria estat implicat en crims de guerra durant l'ocupació de Iugoslàvia i Grècia per les tropes del tercer Reich. Es parlava, concretament, de repressió als partisans del futur mariscal Tito i, inclús, de deportacions de jueus grecs als camps d'Auschwitz. En les seues biografies oficials, Waldheim havia afirmat la seua retirada de l'exèrcit l'any 1941 després d'haver estat ferit. Ara ha hagut de reconèixer que en realitat no era així i que va pertànyer a la divisió Prinz Eugen, un nom que porta records terribles a Iugoslàvia.

Primer, digué que havia estat un simple intèrpret. Després, que desconeixia el serbo-croat. Potser, en realitat, fou oficial amb missions d'enllaç o lligat als serveis especials. Resultava molt difícil esbrinar la realitat. Però hi ha una cosa de la qual ningú no dubta ja a Europa i Amèrica: Kurt Waldheim mentí sobre el seu passat. Una acusació, greu, que prengué cos simbòlicament quan l'ex-canceller

austriac Bruno Kreisky l'expressà durant una desfilada amb torxes dels membres de les joventuts socialistes la nit del passat dia vint-i-sis: «Jo li retrac no haver-me dit la veritat».

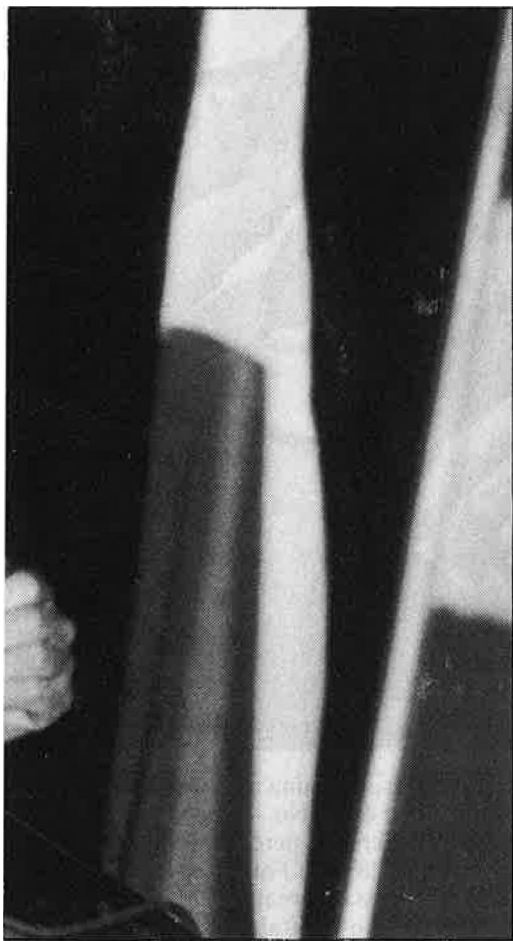
Kreisky, un home que s'ha guanyat una justa fama d'honrat i recte, afirmà que la decisió del govern austriac, que ell presidia, de donar suport a la candidatura de Waldheim va ser presa a la vista d'un currículum fals, ja que hi mancava la referència als anys de la guerra que ara s'està desvelant. Waldheim contestà afirmant que era una

referència «irrellevant». Una contes^tació que Kreisky no tardà gens a combatre: «^Irrellevant haver estat en un dels més perillosos fronts de guerra? ^Irrellevant haver estat un oficial d'una relativa graduació amb tasques múltiples? Kreisky afirmà que no podia entendre com Waldheim deia que s'havia limitat a complir amb el seu deure: «Si ho hagués fet així, no hauria fet tanta carrera en la Wehrmacht alemanya».

A aquestes acusacions aviat se n'incorporaren d'altres, provinents del

WJC (Consell Mundial Jueu), que afirmà tenir proves que implicaven l'ex-secretari general de l'ONU en l'interrogatori de presoners de les tropes aliades capturats per l'exèrcit alemany a Grècia. Però el WJC no ha pogut encara demostrar-les públicament. Encara pitjor: tres dels presumptes denunciants de Waldheim han estat descoberts com a impostors. L'única acusació realment forta que queda en peu i demostrada, la proporcionà el mateix Waldheim en una entrevista a *The New York Times*, on afirmà que coneixia els crims nazis

Una campanya electoral distinta.

comesos durant la campanya de Iugoslàvia i Grècia, i que ell n'estava al corrent, tot i que mai no hi participà. «Tinc la consciència tranquil·la» afirmà Waldheim, que compta ara amb seixanta-set anys. «Jo sabia de les execucions realitzades pels alemanys, però també de les que realitzaven els altres. Era una guerra molt bruta i jo només rebia informes per passar-los a l'Estat Major».

En qualsevol dels casos, una acusació suficient perquè Waldheim no hagués pogut ser mai secretari general

L'exemple Waldheim

Ernest Udina

1o 1,0 era un nützi> sinó un soldat honorat com tants altres que havíem «JP de complir el nostre deure»: així s'ha expressat Waldheim. «El jove lloctinent Waldheim no tenia competència per cometre o ordenar crims, però estava perfectament informat de tot», ha dit l'historiador Feischer, un dels que millor han investigat tot aquest afer. En aquestes dues expressions hi ha totes les contradiccions i totes les sorpreses del cas.

Hi ha dues qüestions fonamentals en aquest assumpte, que ha explotat de manera sorprenent, ja que mai no s'havia dit res de Waldheim durant els deu anys en què estigué a la cúpula de l'ONU, mentre que tot tipus d'accusacions brollen quan es presenta com a candidat a la presidència austríaca. La primera qüestió és precisament com pot haver arribat a secretari general de l'ONU un home amb aquests antecedents. La segona qüestió és si la neutral Àustria no restarà ben marcada en el cas que Waldheim ocupi la presidència, després de la segona volta del vuit de juny.

No sembla, quant a la primera qüestió, que les grans potències haguessin acceptat Waldheim a fi de fer-li xantatge i pressionar-lo, coneixedores com ho havien de ser del seu passat. Més aviat succeí que l'oportunisme polític de les grans potències, gens interessades per remoure passats tolerà Waldheim pel prestigi diplomàtic que l'acompanyava. Ara, però, sorgeixen molts interrogants. El principal de tots és l'escàs grau de confiança que els ciutadans poden tenir en el món dels polítics, i això no en un país sinó a escala mundial, quan es comprova que el que està escandalitzant en el moment actual era abans, per als polítics, una qüestió sense importància.

De la desconfiança en les institucions mundials es passa a la desconfiança en la persona. No sembla gens clar que Waldheim sigui un criminal de guerra. Ei mateix president austríac l'ha exculpat, encara que no «perdonat». Però està clar, com ha declarat Bruno Kreiskí, que ha mentit sobre el seu passat. Hi ha, també, l'opinió dels qui, com el canceller Khol, titllen d'envejosos i odiables aquells qui es dediquen a remoure el passat de la gent. Fot tenir certa raó Khol pel fet que en els països on triomfà el nazisme hi havia no pocs joves hitlerians que avui ocupen els llocs polítics. Però no és el mateix canviar d'una ideologia de dreta a esquerra, o viceversa, que passar-se del totalitarisme a la democràcia.

Benauradament, encara és ben viva a Europa la consciència antifeixista. L'oportunisme polític que predicava l'oblit després de la segona guerra mundial no ha triomfat perquè milions de persones recorden, en directe o per herència, les catàstrofes que representà el totalitarisme per als europeus. Aquest sentiment de rebuig de l'oblit pesa més que qualsevol altra consideració. Àustria s'hi juga molt amb Waldheim.

de les Nacions Unides —nascudes després de la guerra i amb el record emocionat d'acabar amb els crims que aquesta havia permès. I ací comença la darrera revelació, l'últim rumor. Segons aquest, tant l'URSS com els Estats Units coneixien el seu passat, però preferiren silenciar-lo, per poder-lo usar com a forma de xantatge a un secretari general de l'ONU de passat fosc. L'ONU havia tingut alguns secretaris generals incòmodes per a les superpotències, molt especialment Hammarskjöld —que no per casualitat morí assassinat—. Waldheim no podria ser un secretari general desafiant, lliure, independent, si les superpotències coneixien el seu

passat, i l'amenaçaven de fer-lo públic.

Però, en aquest cas, i en quin lloc queden els Estats Units i l'URSS? <En què queden convertides les bellíssimes paraules que encapçalen la Declaració fundacional de l'ONU de San Francisco?

A Àustria i a Alemanya la nòmina d'ex-nazis actualment en governs de distint color polític és enorme. Ministres socialistes de govern de Kreisky —sense anar més lluny— ho han estat. Les superpotències usen i amaguen dades en el seu profit. i, On queda, doncs, el càstig contra els criminals més grans de la història de la humanitat? •